Rising Stars
Reading Planet

Poradnik dotyczący czytania z dzieckiem

Sposoby, które pomogą Twojemu dziecku osiągnąć w domu jak najlepsze wyniki w czytaniu

- Zrozumienie fonetyki
- Wyjaśnienie pojęcia „book banding" (podział na kolory)
- Pomysły na rozwinięcie umiejętności rozumienia

Niniejszy tytuł stanowi część poradnika *Reading Planet - Guide to Reading with your Child (Pakiet 10 książek)* ISBN: 978-1-47188-857-1
Tekst, projekt i opracowanie graficzne © 2016 Rising Stars UK Ltd.

First published in 2016 by Rising Stars UK Ltd., part of Hodder Education Group
A Hachette UK Company
Carmelite House 50 Victoria Embankment London EC4Y 0DZ
www.risingstars-uk.com
Informacje zawarte w niniejszej publikacji były poprawne w chwili oddania jej do druku.

Autor: Abigail Steel
Wydawca: Helen Parker
Redaktor zamawiający: Emily Pither
Ilustrator: David Arumi/Astound
Konsultant naukowy: Profesor Clare Wood, Coventry University
Kierownik projektu: Sue Walton
Skład: Steve Evans
Zespół redakcyjny: Louise Jacklin, Audrey Stokes, Kirsten Taylor
Korektor: Jane Carr

Wszelkie prawa zastrzeżone. W uzupełnieniu do jakiegokolwiek wykorzystania dozwolonego na mocy brytyjskiego prawa autorskiego, żadna część niniejszej publikacji nie może być powielana lub przekazywana w jakiejkolwiek formie lub za pomocą jakichkolwiek środków elektronicznych lub mechanicznych, w tym kopiowanie i nagrywanie, ani przechowywana w jakimkolwiek systemie przechowywania i wyszukiwania informacji, bez pisemnej zgody wydawcy lub na podstawie licencji udzielonej przez Copyright Licensing Agency Limited. Dalsze szczegóły dotyczące takich licencji (na reprodukcję reprograficzną) można uzyskać pod adresem Copyright Licensing Agency Limited, Saffron House, 6–10 Kirby Street, London EC1N 8TS.

Prawa Abigail Steele do identyfikowania jej jako autorki niniejszej publikacji zostały zaznaczone przez nią zgodnie z brytyjską ustawą o prawach autorskich, wzorach i patentach z 1998 roku.

Dane z katalogu w toku publikacji Biblioteki Brytyjskiej Dane CIP dotyczące niniejszej publikacji są dostępne w Bibliotece Brytyjskiej.
Celem polityki Hachette UK jest wykorzystanie papieru, który został wyprodukowany z produktów naturalnych, odnawialnych i podlegających recyklingowi oraz wykonanych z drewna uprawianego w zrównoważonych gospodarkach leśnych. Oczekuje się, że proces wycinki drzew i produkcji jest zgodny z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska w kraju pochodzenia.

Wydrukowano w Chinach

Rising Stars
Reading Planet

Spis treści

Witamy w *Reading Planet*! **2**

Dlaczego czytanie jest tak ważne? **3**

Zrozumienie oczekiwań programowych **4**

Co to są *book bands*? **6**

Jak czytać z dzieckiem? **8**

Jak „czytać” książki bez słów? **10**

Zrozumienie fonetyki **11**

Zachęcanie do czytania dla przyjemności **12**

Jak korzystać z karty czytania dziecka? **14**

Jak pomóc dziecku, które ma problemy z czytaniem? **15**

Rozwiązywanie problemów **16**

Dalsza lektura **17**

WITAMY W *READING PLANET!*

Niniejszy poradnik trafił w Twoje ręce, ponieważ Twoje dziecko zaczęło czytać książki z serii *Reading Planet*. Być może masz już doświadczenie we wspieraniu dziecka w czytaniu, jednak niniejsza publikacja zapewni kilka porad, podsunie pomysły i odpowiedzi na niektóre z pytań, jakie mogą pojawić się w czytelniczej podróży Twojego dziecka.

Reading Planet to ekscytujący program czytania stworzony przez zespół ekspertów, który pomoże Twojemu dziecku rozwinąć umiejętność i pasję czytania na całe życie. Seria *Reading Planet* bazuje na najnowszych badaniach naukowych dotyczących tego, w jaki sposób dzieci czytają, a konkretnie na „wrażliwości rytmu mowy", której można nauczyć za pomocą prostych ćwiczeń. Określenie to może wydawać się dziwne, ale budowanie i zrozumienie wrażliwości dzieci na mowę i język jest bardzo ważne w nauce czytania.

***Reading Planet* dzieli się na cztery grupy...**

Lift-off – książki bez słów, aby zapewnić wszystkim dzieciom wczesny rozwój podstawowych umiejętności językowych.

Rocket Phonics – ekscytujące książki, które pomagają dzieciom ćwiczyć umiejętności fonetyczne w kontekście.

COMET STREET KIDS – historie przygodowe czwórki przyjaciół z ulicy Komety - Rav, Asha, Tess i Finna.

Galaxy – inspirująca literatura piękna i faktu, poezja i biografie, aby uchwycić zainteresowanie każdego dziecka.

DLACZEGO CZYTANIE JEST TAK WAŻNE?

Oto pięć powodów, dla których pomaganie dziecku nauczyć się czytać jest ważne:

1 Czytanie pomaga rozwijać umiejętności komunikacyjne

Nauka czytania może mieć pozytywny wpływ na zdolność dziecka do komunikowania się i interakcji z innymi, a także poprawę umiejętności mówienia, słuchania i pisania.

2 Czytanie otwiera wyobraźnię

Czytanie jest sposobem otwarcia drzwi do świata kreatywności i wyobraźni.

Nowe światy i nowe doświadczenia to przyjemność, której można doświadczyć, gdy potrafimy czytać.

3 Czytanie ma pozytywny wpływ na postępy w szkole

Czytanie to ważny krok w edukacji dziecka, ponieważ odblokowuje zdolność rozumienia informacji z innych przedmiotów, czyli głębsze zrozumienie i szybszą progresję.

„Wyniki PISA (OECD, 2011) pokazują, że 15-latkowie, którzy codziennie czytają dla przyjemności wyprzedzają o półtora roku nauki w szkole tych, którzy nie czytają codziennie."

Reading for Enjoyment: A literature review (2016, National Literacy Trust)

4 Czytanie może poprawić zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie

Częste czytanie dla przyjemności może przyczynić się do poprawy dobrego samopoczucia Twojego dziecka. Jego ulubione postacie książkowe mogą często być wzorem do naśladowania i mogą mu pomóc wczuć się w sytuację innych. Dzięki czytaniu dzieci mogą dowiedzieć się o problemach innych dzieci i o sposobach radzenia sobie z nimi.

5 Czytanie to podstawowa umiejętność życiowa

W naszym społeczeństwie polegamy na umiejętności czytania, abyśmy mogli samodzielnie wykonywać codzienne zadania. Wiele praktycznych zadań byłoby bardzo trudnych bez umiejętności czytania, dlatego tak ważne jest, aby nauczyć się jej w młodym wieku.

ZROZUMIENIE OCZEKIWAŃ PROGRAMOWYCH

Czytanie, aby otworzyć wyobraźnię to jedno, ale czy Twoje dziecko musi być w stanie osiągać wyniki zgodnie z wymaganiami programu nauczania? Oto przegląd umiejętności, jakie nauczyciel będzie pomagał Twojemu dziecku rozwinąć i cele, jakie będą się starali osiągnąć, aby sprostać oczekiwaniom krajowego programu nauczania w Wielkiej Brytanii.

Czego oczekuje się od Twojego dziecka na poziomie *Reception* (zerówka)?

Program nauczania *Early Years Foundation Stage (EYFS)* obejmuje następujący konkretny cel:

> *„Dzieci czytają i rozumieją proste zdania. Korzystają z wiedzy fonetycznej, aby odkodować proste słowa i czytać je na głos dokładnie. Czytają także pewne pospolite nieregularne słowa. Wykazują zrozumienie podczas rozmowy z innymi na temat tego, co przeczytały."*

Inne aspekty czytania, które mogą być widoczne lub nauczane na poziomie *Reception*, mogą obejmować:

- ★ słuchanie i wymawianie początkowych dźwięków słów
- ★ segmentację dźwięków w prostych słowach i łączenie ich ze sobą
- ★ zaczynanie czytania wyrazów i prostych zdań
- ★ używanie słownictwa i form mowy, które są coraz częściej wynikiem doświadczenia obcowania z książkami
- ★ radość z coraz większego asortymentu książek
- ★ wiedzę, że informacje można czerpać z książek i komputerów

Czego oczekuje się od Twojego dziecka na 1 etapie nauki (*Key Stage 1*)?

Krajowy program nauczania czytania na etapach *Key Stages 1* i *2* (KS1 i KS2) skupia się na dwóch obszarach:

czytanie słów – zarówno rozpracowywanie wymowy nieznanych drukowanych słów (dekodowanie) oraz rozpoznawanie znanych drukowanych słów

rozumienie – powszechne czytanie zarówno literatury pięknej i faktu, aby pomóc dzieciom rozwijać wiedzę oraz rozumienie siebie i świata, w którym żyją, aby potrafiły doceniać i pokochały czytanie, a także w celu zdobywania wiedzy w ramach programu nauczania.

Celem jest, aby wszystkie dzieci:

- ★ czytały z łatwością, płynnie i z dobrym zrozumieniem
- ★ wyrobiły w sobie nawyk powszechnego i częstego czytania, zarówno dla przyjemności i informacji
- ★ zdobyły szeroki zasób słownictwa, zrozumienie gramatyki i znajomość konwencji językowych w zakresie czytania, pisania i języka mówionego
- ★ doceniały nasze bogate i zróżnicowane dziedzictwo literackie

Jak i kiedy umiejętności Twojego dziecka zostaną sprawdzone?

Ocena fonetyczna

Pod koniec 1 roku (*Year 1*) Państwa dziecko zostanie poddane ocenie fonetycznej (*phonics screening check*), która ma na celu sprawdzenie czy nauczyło się ono dekodować (czytać) słowa. Celem tej oceny nie jest testowanie zrozumienia znaczenia słów. Dzieci będą musiały przeczytać nauczycielowi na głos listę 40 słów. Dwadzieścia z nich będzie prawdziwymi słowami, reszta to pseudo-słowa (sztuczne słowa), aby upewnić się, że podczas czytania dzieci korzystają ze swoich umiejętności fonetycznych, a nie z pamięci.

Egzaminy krajowe

W klasie *Year 2*, na koniec etapu nauki *KS1*, w ciągu pierwszego pełnego tygodnia nauki w maju każdego roku odbywają się egzaminy krajowe (*National Tests*), które trwają kilka dni. Egzamin z czytania składa się z jednej kartki papieru i trwa jedną godzinę. Twoje dziecko zostanie poproszone o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące trzech różnych tekstów (często jeden z nich to literatura piękna, drugi to literatura faktu, a trzeci to wiersz). Na niektóre pytania należy odpowiedzieć poprzez zaznaczenie pola, a inne będą wymagać bardziej szczegółowych pisemnych odpowiedzi. Pytania będą skupiać się na znajomości słownictwa i zrozumieniu, łącznie z wyciąganiem wniosków z tekstu.

CO TO SĄ *BOOK BANDS*?

Wiele programów czytania wykorzystuje podział na kolory (book bands), aby wskazać poziom swoich książek. Ale co oznaczają te kolory? Co zrobić, jeśli Twoje dziecko czyta książki z grupy żółtej, a jego przyjaciel jest w grupie zielonej? Jak długo zajmie Twojemu dziecku, aż będzie gotowy, by przejść do następnej grupy? Może Twoje dziecko wybiera swoje ulubione kolory? Book bands mogą z początku wydawać się mylące, ale to powszechny system grupowania książek według ich poziomu trudności czytania. Może Twoje dziecko powinno zacząć czytać książki na najniższym poziomie (liliowy lub różowy) i przejść do następnej grupy, gdy jego nauczyciel uzna, że jest ono na to gotowe. Korzystanie z book bands pomaga dzieciom, rodzicom i nauczycielom wiedzieć, które książki są przeznaczone do czytania na każdym etapie czytelniczej podróży dziecka. To ważne, aby pamiętać, że to nie jest wyścig do mety i że w czytaniu chodzi o zrozumienie, a także o bycie w stanie z powodzeniem czytać (dekodować) słowa.

Co oznaczają poszczególne kolory?

Liliowy Poziom 0	Te książki nie mają słów i są w pełni ilustrowane, aby przygotować dzieci do czytania.
Różowy A Poziom 1A	Uczący się zaczynają stosować wczesne umiejętności czytania słów do czytania prostych zdań. Na każdej lewej stronie jest jedno zdanie. Treść na tych wczesnych poziomach bardzo opiera się na znanych doświadczeniach.
Różowy B Poziom 1B	Podobny do *Różowy A*, ale z jednym zdaniem na każdej stronie.
Czerwony A Poziom 2A	Uczący się rozwijają swoją pewność w radzeniu sobie z nieco dłuższymi zdaniami. Te książki mają 1–2 jednowierszowe zdania na każdej stronie.
Czerwony B Poziom 2B	Tak jak w przypadku *Czerwony A*, ale zdania mogą być dłuższe niż jedna linijka.
Żółty Poziom 3	Zdania są nieco bardziej złożone z bardziej rozwiniętymi wątkami i tekstami z zakresu literatury faktu.
Niebieski Poziom 4	Ilość tekstu stopniowo zwiększa się do około sześciu wierszy na każdą stronę. Książki mogą zawierać kilka abstrakcyjnych pojęć, a literatura faktu będzie podzielona na kilka podtytułów.
Zielony Poziom 5	Historie mniej bazują na doświadczeniu rodzinnym i zawierają bardziej wyrafinowany humor i napięcie. Książki te mają większą liczbę znaków, a wydarzenia rozciągają się niekiedy na kilka stron.
Pomarańczowy Poziom 6	Znaczenie tekstu jest nadal proste, ale czytelnicy powinni być w stanie zrozumieć go bez stosowania dosłownych wyjaśnień.
Turkusowy Poziom 7	Książki zawierają dłuższe opisy i oferują szerszy zakres interpunkcji i nietypowego słownictwa.
Fioletowy Poziom 8	Czytelnicy mogą być w stanie wybrać tematy, a książki mogą zawierać krótkie rozdziały. Czytelnicy mają więcej możliwości, aby zadawać i odpowiadać na pytania dotyczące bohaterów.
Złoty Poziom 9	Książki zawierają trudne struktury zdaniowe i więcej nieznanych słów na każdej stronie. Postacie są bardziej wyraźne i barwne.
Biały Poziom 10	Czytelnicy mogą być zaskoczeni lub ich oczekiwania mogą być podważane. Książka może prezentować więcej niż jeden punkt widzenia, a informacje są raczej sugerowane niż opisywane w jasny i wyraźny sposób.

JAK CZYTAĆ Z DZIECKIEM?

Może już wiesz, jak bardzo ważne jest wspieranie i zachęcanie dziecka do czytania w domu, ale co należy zrobić, gdy dziecko przynosi do domu książkę, i jak kontynuować od miejsca, w którym skończył nauczyciel? Podsumowanie głównych wniosków z *Reading for Enjoyment: A literature review* (2016, National Literacy Trust) pokazuje, że Twoje zaangażowanie może mieć naprawdę duży wpływ.

> *„Rodzicielskie przekonania, postawy i zachowania bezpośrednio wspierają czytanie ich dziecka dla przyjemności, a także potwierdzono ich wpływ na wyższe wyniki w czytaniu i lepszą motywację do czytania."*
>
> *Reading for Enjoyment: A literature review* (2016, National Literacy Trust)

Oto pięć kroków do sukcesu podczas czytania z dzieckiem:

1 Stwórz rutynę

Znalezienie idealnego momentu, aby usiąść i cieszyć się wspólnym czytaniem może być trudne. Jeśli to możliwe, stwórz rutynę czytania każdego dnia o tej samej godzinie, dzięki czemu jest bardziej prawdopodobne, że będziecie trzymać się codziennej sesji czytania. Wspólne czytanie przed snem to popularny wybór, ale jeśli Twoje dziecko jest wieczorem zbyt zmęczone to może się okazać, że bardziej skuteczne będzie czytanie wcześnie rano lub po szkolne.

2 Znajdź czas na krótkie i częste czytanie

Wspólne czytanie nie musi zajmować dużo czasu. Nawet dziesięć minut dziennie ma pozytywny wpływ. Jeśli Twoje dziecko jest bardzo zaangażowane w sesje czytania, należy je nieco wydłużyć, ale jeśli jest zmęczone po ciężkim dniu w szkole (lub jeśli Ty jesteś zmęczony/zmęczona po ciężkim dniu w pracy…), wystarczy po prostu przeczytać kilka stron dla utrzymania rutyny.

3 Przygotuj przestrzeń do czytania

Nauka czytania może być trudna i wydaje się jeszcze trudniejsza, jeśli w domu jest wiele rzeczy, które odciągają uwagę dziecka od czytania. Spróbuj znaleźć ciche miejsce – bez telewizora, rodzeństwa i hałasujących zwierząt. Pomyśl również o wygodzie i odpowiedniej ilości światła. Poczucie relaksu pomoże Twojemu dziecku cieszyć się doświadczeniem jeszcze bardziej.

4 Usiądź wygodnie, zaangażuj się i wspieraj dziecko w czytaniu

Usiądź i zastanowić się, czy oboje siedzicie w dobrej pozycji, aby widzieć tekst i czy jesteś w stanie wspierać swoje dziecko w miarę potrzeby podczas sesji czytania. Twoim głównym zadaniem jest sprawdzenie dokładności czytania/dekodowania słów. Skorzystaj z notatek na wewnętrznej stronie przedniej okładki książek *Reading Planet*, które zawierają praktyczne pomysły. Możesz je wykorzystać podczas rozmowy z dzieckiem na temat tekstu i w celu maksymalnego wykorzystania treści. Strony te podkreślają skomplikowane słowa, a także zawierają przykłady pytań do dyskusji z dzieckiem przed, w trakcie i po przeczytaniu książki, aby pomóc rozwijać zrozumienie. Możesz również skorzystać z gotowych wskazówek i prostych ćwiczeń, które bazują na najnowszych ustaleniach badań naukowych na temat tego, jak najefektywniej dzieci uczą się czytać.

5 Chwal po czytaniu

Ważne jest, aby podczas czytania zachęcać dziecko, ale spróbuj pochwalić je przynajmniej za jedno osiągnięcie (nawet jeśli sesja nie była zbyt udana!) po czytaniu. Dzięki temu zakończysz sesję pozytywnym akcentem i sprawisz, że dziecko będzie z niecierpliwością czekać na następny raz.

Co zrobić, jeśli angielski nie jest językiem używanym przez Was w domu?

Oto kilka dodatkowych wskazówek dla rodzin, których pierwszym językiem nie jest angielski, a które pomogą wesprzeć czytanie Twojego dziecka:

★ Po zakończonej sesji czytania przez dziecko w języku angielskim, warto jest porozmawiać o książce w swoim ojczystym języku. Możecie porozmawiać o obrazkach, znaczeniu słów, a nawet opowiedzieć historię lub podsumować treść książki. Pomoże to Twojemu dziecku rozwijać słownictwo i umiejętność rozumienia.

★ Spróbuj zdobyć wersje audio książek Twojego dziecka, aby mogło ono słuchać odczytywanego tekstu, jednocześnie śledząc słowa drukowane. Pozwoli to mu na stworzenie modelu wymowy, a także modelu ekspresji i rytmu podczas czytania na głos.

★ Korzystaj z dobrego słownika dwujęzycznego, w którym będziesz mógł/mogła sprawdzać znaczenie słów, których nie znasz. Słowniki obrazkowe są również ciekawym sposobem uczenia się nowych słów w języku angielskim.

★ Jeśli nie jesteś pewien/pewna dźwięków, których Twoje dziecko uczy się czytać (fonetyka), w Internecie istnieje wiele fonetycznych wideo przewodników, które mogą stanowić użyteczne odniesienie.

★ Zwróć uwagę na warsztaty organizowane w szkole Twojego dziecka, których celem jest wsparcie rodziców dzieci uczących się angielskiego jako języka dodatkowego (*EAL*).

JAK RADZIĆ SOBIE Z KSIĄŻKAMI BEZ SŁÓW

Co? Nie ma słów? Chociaż nie można „czytać” książek bez słów dziecku, nadal można razem dzielić się i cieszyć historyjką, tak więc nie należy rezygnować z książeczek bez słów. W naszej serii są one oznaczone kolorem liliowym i są bardzo ważnym pierwszym krokiem na początku podróży czytelniczej dziecka. Liliowe książki *Reading Planet* zostały specjalnie zaprojektowane tak, aby wzmocnić umiejętności komunikacji i słuchania dziecka, a także dostosować je do dźwięków, aby przygotować je do czytania. Ponieważ nie ma w nich tekstu, który odwracałby uwagę, dzieci uczą się opowiadać historyjkę własnymi słowami interpretując obrazki.

Jak najefektywniej wykorzystywać książki bez słów z moim dzieckiem?

- ★ Naucz dziecko, jak trzymać książkę – przyjrzyjcie się, w którą stronę idzie historyjka; pokaż dziecku, w jaki sposób i w którą stronę przewracać strony; pokaż mu, w jakiej odległości trzymać książkę od twarzy.
- ★ Spójrzcie najpierw na obrazek na okładce i zastanówcie się, co może być w środku. Spójrzcie na tylną okładkę i krótką informację, aby dowiedzieć się, o czym będzie ta historyjka. Zagrajcie w „znajdź autora” szukając imienia i nazwiska autora na okładce.
- ★ Zachęć swoje dziecko, aby skoncentrowało się na każdej stronie w książce – tak jak ty. Może je kusić „pominięcie” tego etapu, ponieważ nie ma słów. Powiedz im wprost, że możemy czytać historyjkę bez słów myśląc o obrazkach.
- ★ Przeglądając książeczkę bądź podekscytowany/podekscytowana „dowiedzeniem się”, o czym będzie ta historyjka. Możesz stworzyć napięcie, aby zaangażować swoje dziecko mówiąc takie rzeczy, jak „*Zastanawiam się, co wydarzy się dalej?*” i „*Wow, a to niespodzianka!*”
- ★ Zapytaj, co jego zdaniem dzieje się na obrazku (wnioskowanie), co jego zdaniem wydarzy się dalej (przewidywanie), dlatego jego zdaniem to się dzieje (rozumowanie) i jak to się odnosi do jego własnego życia (odnoszenie).
- ★ Pomóż modelować zaawansowane konstrukcje zdaniowe – jeśli Twoje dziecko mówi: „*Patrz, bawią się!*” Możesz wtedy powiedzieć: „*Tak, spójrz, te dzieci bawią się w piaskownicy*”.
- ★ Możesz także zacząć wspierać swoje dziecko w „ustnym łączeniu słów”. Jest to umiejętność nabywana przed czytaniem, która przygotowuje je do czytania z fonetyką w szkole. Wybierz obiekt z obrazka, np. *tent* (namiot). Powoli wypowiedz dźwięki w słowie, aby Twoje dziecko je słyszało, *t-e-n-t*, a następnie zachęć je, aby powiedziało całe słowo, „*tent*”.

ZROZUMIENIE FONETYKI

Słyszałeś/Słyszałaś o fonetyce, ale nie masz pewności, co to właściwie jest? To coś, za pomocą czego najprawdopodobniej nauczyciel Twojego dziecka uczy je czytać, ale może to być coś, o czym nie wiesz.

Fonetyka to skuteczny sposób na „odblokowanie" słów, który pomaga dzieciom poczynić postępy w czytaniu. Kiedy czytamy, patrzymy na litery na stronie i wymawiamy dźwięki, które reprezentują. Następnie kojarzymy każde słowo ze znaczeniem, abyśmy byli w stanie zrozumieć, co tekst nam mówi. W języku angielskim mamy około 44 dźwięków mowy, ale w naszym alfabecie jest tylko 26 liter, więc niektóre dźwięki są reprezentowane przez połączenie razem dwóch, trzech, a nawet czterech liter.

Na początku nauki czytania dzieci uczą się dopasowywać jeden dźwięk tylko do jednej litery (np. *s-a-t*), aby mogli czytać proste słowa. Następnie dzieci zaczynają „segmentować" i „łączyć" litery i dźwięki, aby dzielić i „dekodować" słowa. Oznacza to, że gdy wymawiają dźwięki, od lewej do prawej, są w stanie „słyszeć" całe wyrazy (np. *sat*). W miarę robienia postępów i gdy książki stają się bardziej złożone, dźwięki mogą być reprezentowane przez więcej niż jedną literę (np. *sh* w ***sh***op, a niekiedy jedna litera lub grupa liter reprezentuje różne dźwięki (np. *ow* w c***ow*** i *ow* w l***ow***).

Celem fonetyki jest, aby dzieci potrafiły rozpoznawać i przetwarzać litery i dźwięki poprzez słowo tak płynnie, że rozpoznawanie słów staje się automatyczne. To jednak nie wszystko, ponieważ dzieci potrzebują utrzymać umiejętność segmentacji i łączenia (blending), aby mogły radzić sobie z bardziej skomplikowanymi słowami i książkami.

Ważne jest, aby pamiętać, że dzieci potrzebują, aby ich umiejętności fonetyczne były poparte pojmowaniem i rozumieniem, dlatego dzieciom może pomóc rozmowa z dorosłymi na temat pojęć i znaczeń w trakcie czytania.

ZACHĘCANIE DO CZYTANIA DLA PRZYJEMNOŚCI

Ważne jest nie tylko to, aby Twoje dziecko dobrze czytało i osiągało dobre oceny w szkole. Równie istotne jest, aby *lubiło* czytać. Oto kilka najważniejszych porad dotyczących zachęcania dziecka do czytania dla przyjemności:

1. Bądź dobrym wzorem do naśladowania – pozwól dziecku widzieć, że czytasz i że sprawia Ci to przyjemność. Dzięki temu pokażesz mu, że czytanie w domu nie wiąże się tylko z zadaniami domowymi.
2. Zapewnij książki związane z zainteresowaniami Twojego dziecka i miej w domu dużo dostępnego materiału do czytania, z którego może wybierać w swoim wolnym czasie. Jeśli Twoje dziecko ma problemy z daną książką lub gatunkiem literackim, pomóż mu znaleźć temat lub postać, którym/którą są zainteresowani, nawet jeśli oznacza to czytanie czasopism lub komiksów – im więcej dziecko czyta w domu, tym lepiej!
3. Rozmawiaj z dzieckiem o książkach, które czyta. Zadawaj dziecku pytania na temat książek, co pomoże rozwinąć entuzjazm i zrozumienie.
4. Pokaż swojemu dziecku, że jesteś zainteresowany/zainteresowana postaciami i fabułami jego książek, aby pomóc budować emocje z odkrywania więcej informacji na temat bohaterów.
5. Nawet jeśli Twoje dziecko potrafi czytać, i robi to samodzielnie, dobrze jest nadal mu czytać. Czytanie dziecku od najmłodszych lat pomaga stworzyć więź i pozytywne wspomnienia związane z czytaniem, więc ważne jest, aby kontynuować czytanie dziecku, szczególnie przed snem.

6 Podczas sesji czytania wciel się w postać i używaj śmiesznych głosów, jeśli to pomaga mu cieszyć się fabułą. Możesz również spróbować udawać przez cały dzień wybranego bohatera książki.

7 Jeśli podczas sesji czytania obojgu Wam podoba się książka, możecie przeczytać ją jeszcze raz. Za każdym razem możecie nauczyć się czegoś nowego.

8 Spędzajcie czas w księgarniach przeglądając książki i pozwól dziecku wybrać te najbardziej dla niego ekscytujące. Wiele księgarni ma fantastyczne wystawy i dekoracje, które pomagają zachęcić dzieci do czytania.

9 Bierz udział w wydarzeniach organizowanych w lokalnej bibliotece, dzięki czemu Twoje dziecko może wziąć udział w ekscytujących zabawach z innymi dziećmi. Często biblioteki oferują spotkania z autorem, które mogą być nie tylko świetną zabawą, ale także inspiracją.

10 Rozmawiając z dzieckiem po szkole, z entuzjazmem pytaj o to, jakie książki zabiera do domu i pokaż mu, że z niecierpliwością czekach, aby dowiedzieć się o nich więcej.

11 Zachęcaj do rysowania, pisania i grania w gry związane z treścią książki. Pomaga to dziecku zaangażować się w historię i pokazuje, że nauka czytania to nie tylko wypowiadanie na głos dźwięków słów.

12 Postaraj się, aby czas spęczony na wspólnym czytaniu był wyjątkową porą dnia, kiedy to możecie porozmawiać i cieszyć się swoim towarzystwem. Pomaga to Twojemu dziecku z niecierpliwością czekać na czytanie w domu.

13 Krótkie i częste czytanie może niekiedy stać się nieco monotonne, więc zachęcaj do zmian, takich jak czytanie każdego dnia w innym pomieszczeniu w domu.

JAK KORZYSTAĆ Z KARTY CZYTANIA DZIECKA?

Twoje dziecko może przekazać Ci kartę czytania. Jest to formularz, który wypełniasz z dzieckiem w domu. Wypełnianie pustych kratek każdego dnia może wydawać się na początku nieco nużące. Oto kilka pomysłów i przykładów rodzajów komentarzy, które możesz wpisywać:

★ **Pochwała**

Możesz udzielać swojemu dziecku, komentarzy, które nagradzają, co pomaga zwiększyć jego poczucie własnej wartości i morale. Na przykład: „*Doskonała koncentracja, Ben*".

★ **Śledzenie postępu**

Zapisuj nowe słownictwo, które znajdzie Twoje dziecko oraz wszelkie istotne osiągnięcia. Na przykład: „*Helen była zainteresowana nowymi słowami „bustle" i „ponder" – sprawdziliśmy ich znaczenia w słowniku*" lub „*Emily pamiętała, aby zrobić pauzę po kropce*".

★ **Komunikowanie się z nauczycielem**

Krótka notatka w karcie czytania to skuteczny sposób komunikowania się z nauczycielem dziecka. Na przykład: „*Rachel przeczytała dzisiaj tylko kilka stron, ponieważ nie czuła się dobrze*".

★ **Zadawanie pytań**

Dyskusja w szkole z nauczycielem nie zawsze jest możliwa, więc korzystanie z karty czytania może być wygodnym sposobem na zadawanie pytań. Na przykład: „*Bardzo podobała nam się historia o ślimaku. Czy możemy przeczytać ją jeszcze raz?*"

★ **Notowanie trudnych słów**

Jeśli Twoje dziecko natrafi na trudny wyraz, zrób listę i ćwicz czytanie tych słów z dzieckiem za każdym razem, gdy zapisujesz coś w karcie czytania.

★ **Śledzenie różnych umiejętności**

Może być trudno unikać powtórzeń i myśleć o różnych rzeczach, które masz napisać. Oprócz trudnych słów staraj się komentować *płynność, dokładność, zrozumienie, upór, ekspresję, zaangażowanie, słownictwo, gramatykę i interpunkcję*.

JAK POMÓC DZIECKU, KTÓRE MA PROBLEMY Z CZYTANIEM?

Jeśli obawiasz się, że Twoje dziecko ma problemy z czytaniem, wykorzystaj poniższe pomysły:

- ★ Spróbuj zaobserwować i zastanowić się, co konkretnie sprawia Twojemu dziecku problemy – czy myślisz, że brakuje mu umiejętności fonetycznych? Umiejętności rozumienia? Czy jest to kwestia poprawy pamięci?
- ★ Porozmawiaj z wychowawcą na temat swoich obaw i korzystaj z karty czytania dziecka do komunikowania wszelkich zmartwień.
- ★ Pamiętaj, że nauka czytania nie jest odzwierciedleniem intelektu – chodzi o nauczenie się konkretnego i trudnego zestawu umiejętności, więc bądź cierpliwy/cierpliwa, bo nauka nie nastąpi z dnia na dzień.
- ★ Nie pozwalaj, aby dziecko dostrzegło Twój niepokój i frustrację jego zmaganiami. Może je łatwo wyczuć i samo zacząć się martwić.
- ★ Jeśli Twoje dziecko utknie na jakimś słowie, nie bój się powiedzieć mu to słowo i iść dalej. Na wewnętrznej stronie przedniej okładki każdej książki z serii *Reading Planet* znajduje się poręczna lista trudnych słów, na które należy zwrócić uwagę.
- ★ Rozładuj napiętą sytuację – nie ma nic złego we wspólnym czytaniu; możecie też czytać na zmianę, każdy po jednej stronie.
- ★ Bądź pozytywnie nastawiony/nastawiona – dużo chwal i zachęcaj dziecko, nawet za drobne sukcesy.
- ★ Upewnij się, czy jesteś na bieżąco z terminami wizyt Twojego dziecka u okulisty – czasem można nie zauważyć trudności z widzeniem, co może wpływać na umiejętności czytania.
- ★ Jeśli obawiasz się, że Twoje dziecko może mieć dysleksję, porozmawiać o tym z nauczycielem dziecka i poproś o poradę. Więcej wskazówek znajdziesz na stronie.
- ★ Zachęć swoje dziecko do czytania pomagając mu znaleźć autorów, tematy i gatunki literackie, które lubi i którymi się interesuje. To ważne, aby zachować pozytywne podejście do doświadczenia, jakim jest czytanie. Dużo chwal dziecko za czytanie, nawet jeśli przeczytało czasopisma lub teksty inne niż książki do czytania ze szkoły.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

Po powrocie ze szkoły do domu moja córka jest wykończona – czy naprawdę muszę z nią wtedy czytać?

Szkoła może być męcząca, a dzieci potrzebują „przerw" na zabawę i relaks w domu. Czytanie nie będzie sprawiać jej przyjemności, jeśli będzie mogła ledwie utrzymać oczy otwarte! Może spróbujcie czytać przez kilka minut w godzinach porannych lub niech to będzie część Waszej weekendowej rutyny – kluczem jest mało i często.

Jestem samotnym rodzicem i trudno mi zaangażować się w czytanie z moim synem. Sama nie mam czasu na czytanie powieści, ale chcę być dobrym wzorem do naśladowania. Co mogę zrobić?

Nie musisz być ekspertem w dziedzinie literatury by być dobrym wzorem do naśladowania. Nawet czytanie gazet lub czasopism może pokazać dziecku, że czytanie może być przyjemną częścią codziennej rutyny. Spróbuj znaleźć temat, który interesuje Was oboje i czytajcie wspólnie.

Moja córka utknęła na czytaniu książek tego samego koloru i martwię się, że nie rozwija się wystarczająco szybko. Jak długo powinno trwać zanim będziemy mogły przejść na wyższy kolor?

Nie ma określonego czasu, więc spróbuj unikać porównywania postępów swojego dziecka z postępami innych dzieci lub rodzeństwa. Nawet jeśli Twoje dziecko czyta pewnie, ważne jest, aby potrafiło rozumieć książki, a także aby było w stanie czytać słowa. Nie chodzi tylko o skończenie każdej książki z danej grupy, ale o zrozumienie historii i tekstu. Zaufaj ocenie nauczyciela Twojego dziecka, który będzie sprawdzać jego postępy i który będzie wiedzieć, kiedy nadszedł czas na to, aby Twoja córka przeszła do trudniejszych książek.

Moje dziecko wydaje się chcieć ścigać przez tekst i często robi dużo błędów zgadując słowa. Co powinnam zrobić?

Musisz jasno i wyraźnie powiedzieć swojemu dziecku, żeby zwolniło. Wyjaśnij, jak ważne jest, aby potrafiło dokładnie czytać słowa. Czy jeśli spieszy się z każdym słowem, zgaduje i popełniania błędy, to rozumie treść tekstu? Ważne jest, aby dziecko było w stanie przeczytać słowa i zrozumieć, co one znaczą.

DALSZA LEKTURA

Help Your Child Love Reading: A Parent's Guide, Alison David (Egmont, 2014)

Reading for Enjoyment: A literature review (National Literacy Trust, 2016)

Skale czytania CLPE
www.clpe.org.uk/library-and-resources/reading-and-writing-scales

Coventry University - badania naukowe nad wrażliwością rytmu mowy
www.coventry.ac.uk/research/areas-of-research/psychology-behaviour- achievement/literacy-research/

Ministerstwo Edukacji – oceny krajowego programu nauczania: materiały przykładowe z 2016 roku
www.gov.uk/government/collections/national-curriculum-assessments-2016- sample-materials

Ministerstwo Edukacji – krajowy program nauczania w Anglii: Angielskie programy nauczania
www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-english-programmes-of-study

Czytanie dla przyjemności
www.literacytrust.org.uk/research/nlt_research/271_reading_for_pleasure_a_research_overview

Reading Planet
www.risingstarsreadingplanet.com

The Centre for Literacy in Primary Education (CLPE)
www.clpe.org.uk

The National Literacy Trust
www.literacytrust.org.uk

Rising Stars
Reading Planet

Wspieraj swoje dziecko w nauce czytania z serią Reading Planet!

Lift-off

Książki bez słów

Rocket Phonics

Całkowicie dekodowalne książki

COMET STREET KIDS

Opowieści przygodowe

Galaxy

Szersze czytanie

Więcej wskazówek i bezpłatną pomoc można znaleźć na stronie risingstarsreadingplanet.com/parents

RISING STARS

Więcej informacji można uzyskać dzwoniąc pod numer 01235 400555
www.risingstars-uk.com